

Nacionalni posvet o visokem šolstvu, Brdo, 15. 2. 2012

Diverzifikacija visokega šolstva

ZAKLJUČKI

Iz vsebinsko bogatega in programsko naravnane prvega nastopa ministra za izobraževanje, znanost, kulturo in šport dr. Žige Turka pred visokošolsko javnostjo, utemeljeno sklepamo, da se bo pod novo vlado nadaljevala in krepila razvojna usmeritev Slovenije v družbo znanja in ustvarjalnosti, kar je Državni zbor sprejel kot jedro Resolucije o dolgoročni strategiji visokega šolstva.

Visoko šolstvo se skupaj z znanostjo zaveda odgovornosti intelektualnega vrha države in ve, da se mora izkazati pri načrtovanju in realizaciji izhoda iz krize. Jasno je, da bo visoko šolstvo pri tem uspešno v sorazmerju s stopnjo avtonomije, ki jo v družbi uživa.

Na tokratnem nacionalnem posvetu smo obravnavali temo o diverzifikaciji visokega šolstva v Sloveniji, kar je eno od odločilnih vprašanj njegovega prihodnjega razvoja. Iz primerjav, ki sta nam jih ponudila gostujoča strokovnjaka Thoma Estermann in Ulrich Teichler, je očitno, da imamo isto osnovno dilemo kot večina evropskih držav: visoko šolstvo s vpisanimi tremi četrtinami generacije mora nuditi izobraževalno strukturo, ki se zmore odzvati na različne študijske ambicije vpisanih in na različne zaposlitvene potrebe družbe. V ta namen je treba razvijati inter-institucionalno kot tudi intra-institucionalno diverzifikacijo, kar je sicer oboje že prisotno v slovenskem visokem šolstvu, potrebne pa so jasnejše opredelitve sistema in trdnejši dogovori glede materialnih pogojev izvedbe.

Bistveno je zagotavljanje najvišje možne kakovosti vseh visokošolskih programov, ne glede na to, ali jih razlikujemo po vertikali na stopnje, ali po horizontali na stroke. In ne sme biti dvomov o tem, kateri programi morajo neizpodbitno temeljiti na sprotni vrhunski raziskovalni dejavnosti.

Uvajati diverzifikacijo visokega šolstva pomeni na najbolj smotrni način upoštevati

- potrebo po različnosti programov,
- različnost študentske populacije,
- različnost razpoložljivega akademskega potenciala,

- različnost družbenih okolij, v katerih deluje visoko šolstvo.

Bistveno je, da te različnosti ne vplivajo stihijno, ampak se jih visoko šolstvo zaveda, jih raziskovalno obvladuje in v sodelovanju z drugimi deležniki artikulira v visokošolski politiki. Pri tem je zelo pomembna ustrezna zakonodaja, mehanizmi financiranja, akademske vrednote in vpetost v mednarodni visokošolski prostor. Od transparentnosti visokošolskih procesov, katerega sestavni del je akreditacija, pa je v največji meri odvisno, ali domača in mednarodna javnost zaupa v kakovost našega visokega šolstva in njegovih diplomantov.

Diverzifikacijo visokega šolstva moramo obravnavati tudi v dimenziji zaposlitvenih možnosti, pri čemer že dolgo ni več res, da je treba visokošolske diplomante pripravljati pretežno za vodilne položaje. Pri tem že daljše obdobje pogrešamo razmisleke potencialnih zaposlovalcev, ki bi jih morala kriza prej spodbujati kot pa odvrčati od načrtovanja človeških virov.

Visoko šolstvo bi se obsodilo na zanesljivo nazadovanje, če bi se postavilo na branike statusa quo. Razvojni preboji so nujni, zato je treba v visokošolski javnosti krepiti pripravljenost za spremembe. Iz same narave visokega šolstva pa izhaja, da morajo biti te spremembe premišljene, celovite in dolgoročne. Napačna je predstava, da se z diverzifikacijo spet podajamo na neznan teren in da v našem obstoječem visokem šolstvu ni nobene diverzifikacije: obstajajo mnoge različice njene izvedbe, od katerih je treba dobre podpirati, neuspešne pa popraviti ali tudi odpraviti, upošteva je najboljše izkušnje iz mednarodnega visokošolskega prostora. Pri tem se ni dobro omejevati zgolj na diverzifikacijo univerz, ampak je treba zajeti v obravnavo celotno zelo razdrobljeno mrežo terciarnega izobraževanja v Sloveniji. (Združeno ministrstvo prinaša dodatne možnosti za takšno obravnavo.)

Ob diverzificirani ponudbi visokošolskega študija se moramo zavedati, da je vse več študentov, ki si študija ne izbirajo na podlagi svojih sposobnosti in ambicij, ampak na podlagi gmotnih zmožnosti staršev. Tudi za to je treba najti rešitev, ker sicer bo prišla pod vprašaj kakovost visokega šolstva – študirali bodo tisti, ki si študij lahko plačajo, ne pa tisti, ki so zanj sposobni.

Udeleženci na koncu ugotavljamo koristnost nacionalnih posvetov, ki postajajo tradicija in omogočajo soočanje ocen in konceptov glede bistvenih vprašanje delovanja in razvoja slovenskega visokega šolstva ter njihovo primerjavo v okviru evropskega visokošolskega prostora.

(Zaključke, ki jih je predlagal predsednik Sveta RS za visoko šolstvo Franci Pivec ob koncu srečanja, so udeleženci posveta sprejeli z aklamacijo.)